

13 Voedsel

crisistypen	• (dreigende) voedselschaarste • (dreigende) schaarste diervoeders • (mogelijke) aantasting van de voedselveiligheid • (mogelijke) aantasting veiligheid diervoeders
bevoegd gezag (nationaal)	• minister EL&I • minister VWS • minister I&M (milieu-incident) • burgemeester (uitvoering, handhaving openbare orde) of voorzitter veiligheidsregio
soorten maatregelen	• eigen maatregelen exploitant van een levensmiddelenbedrijf ten aanzien van voedselveiligheid • eigen maatregelen exploitant bedrijf ten aanzien van diervoeders • maatregelen jegens bedrijven in de voedselketen • maatregelen jegens de bevolking bij (dreigende) schaarste • maatregelen ter handhaving van de voedselveiligheid • maatregelen jegens bedrijven ten aanzien van diervoeders • maatregelen bij een milieu-incident • handhaving openbare orde

Voedsel: meerdere ketens

Voedselvoorziening en voedselveiligheid zijn twee afzonderlijke ketens:

- Voedselvoorziening betreft het optreden bij (dreigende) schaarste.
- Voedselveiligheid betreft het voorkomen dat potentieel schadelijke stoffen of micro-organismen in de humane voedselketen terecht komen en zodoende de volksgezondheid kunnen aantasten en verder het optreden als dat toch gebeurt.
- Een separaat terrein betreft diervoeders; de kwaliteit hiervan is van belang vanwege het voorkomen van dierziekten, de mogelijke relatie met voedselveiligheid en de bescherming van het milieu.

Voedselvoorziening

- Het treffen van maatregelen op het gebied van de voedselvoorziening is in beginsel belegd bij de nationale overheid en bij de Europese Unie. De minister van EL&I beschikt over vergaande noodbevoegdheden ten aanzien van alle bedrijven die direct of indirect een bijdrage leveren aan de voedselketen. De minister kan ook prijsmaatregelen vaststellen.
- De minister van EL&I kan verder de algemene schaarstewetgeving toepassen: maatregelen tot tegengaan van hamsteren en instellen van een rantsoenering. Gemeenten vervullen daarbij een uitvoerende taak.
- De burgemeester (of voorzitter veiligheidsregio) kan formeel voedsel vorderen en herverdelen, maar gezien

de gecentraliseerde aanpak zal dit alleen aan de orde zijn in acute situaties waarbij centrale maatregelen niet kunnen worden afgewacht of geen effect sorteren. Bovendien zijn lokale maatregelen ten aanzien van winkel(ketens) met landelijke distributiekanaalen veelal niet zinvol.

- De burgemeester of voorzitter veiligheidsregio kan zo nodig maatregelen treffen ter handhaving van de openbare orde.
- Maatregelen inzake primaire levensbehoeften zoals die staan in decentrale crisisplannen hebben geen betrekking op de gehele voedselvoorziening (met uitzondering van drinkwater), maar op het beschikbaar stellen van primaire levensbehoeften aan mensen die vanwege een ramp elders zijn opgevangen of aan mensen die bij evacuatie achterblijven indien onvoldoende tijd beschikbaar is om alle inwoners te evacueren.

Voedselveiligheid

- De exploitant van een levensmiddelenbedrijf dient zelf de nodige maatregelen te treffen ter handhaving van de voedselveiligheid.
- Het treffen van overheidsmaatregelen inzake de voedselveiligheid is in beginsel belegd bij de Europese Unie en bij de nationale overheid, de minister van VWS en de minister van EL&I.
- Naast deze reguliere maatregelen tegen het op de markt brengen of houden van bepaalde waren kunnen maatregelen worden getroffen na een milieu-incident, zie hierna.

Diervoeders

- De exploitant van een bedrijf treft de nodige maatregelen ter bescherming van de gezondheid van mens en dier en van het milieu.
- De Europese commissie en de minister van EL&I kunnen maatregelen treffen ten aanzien van de kwaliteit van

diervoeders, zoals het verbod producten te verspreiden en te gebruiken.

- Zij kunnen eveneens maatregelen treffen bij (dreigende) schaarste.
- De burgemeester (of voorzitter veiligheidsregio) kan in geval van schaarste formeel diervoeders vorderen en herverdelen; echter net als bij voedsel, is ook hier de aanpak gecentraliseerd.

Milieu-incident

- De Voedsel en waren autoriteit (VWA) bewaakt de voedselveiligheid. De minister van VWS (en de VWA namens de minister) kan handhavend optreden en maatregelen treffen bij overschrijding van wettelijk normen.
- Bij een milieu-incident dat gevaar oplevert voor de gezondheid van dieren kan de minister van EL&I maatregelen treffen, zoals opstallen of ophokken. De minister kan, ongeacht de aanleiding, maatregelen treffen ten aanzien van alle handelingen in de voedselketen (met inbegrip van visserij en landbouw).
- De minister van I&M kan eveneens maatregelen treffen, zie *bestuurlijke netwerkkaart milieu*.
- Voor maatregelen bij een kernongeval, zie *bestuurlijke netwerkkaart kernongeval*.

Regionaal crisiscentrum LNV (RCC LNV)

- Een vestigingsdirecteur van de directie Regionale zaken van EL&I geeft leiding aan een RCC LNV, coördineert de werkzaamheden van de uitvoerende diensten en draagt zorg voor de bestuurlijke afstemming met decentrale bestuurders in de algemene keten.

De Voedsel en waren autoriteit (VWA) levert een crisismanager voor het RCC LNV.

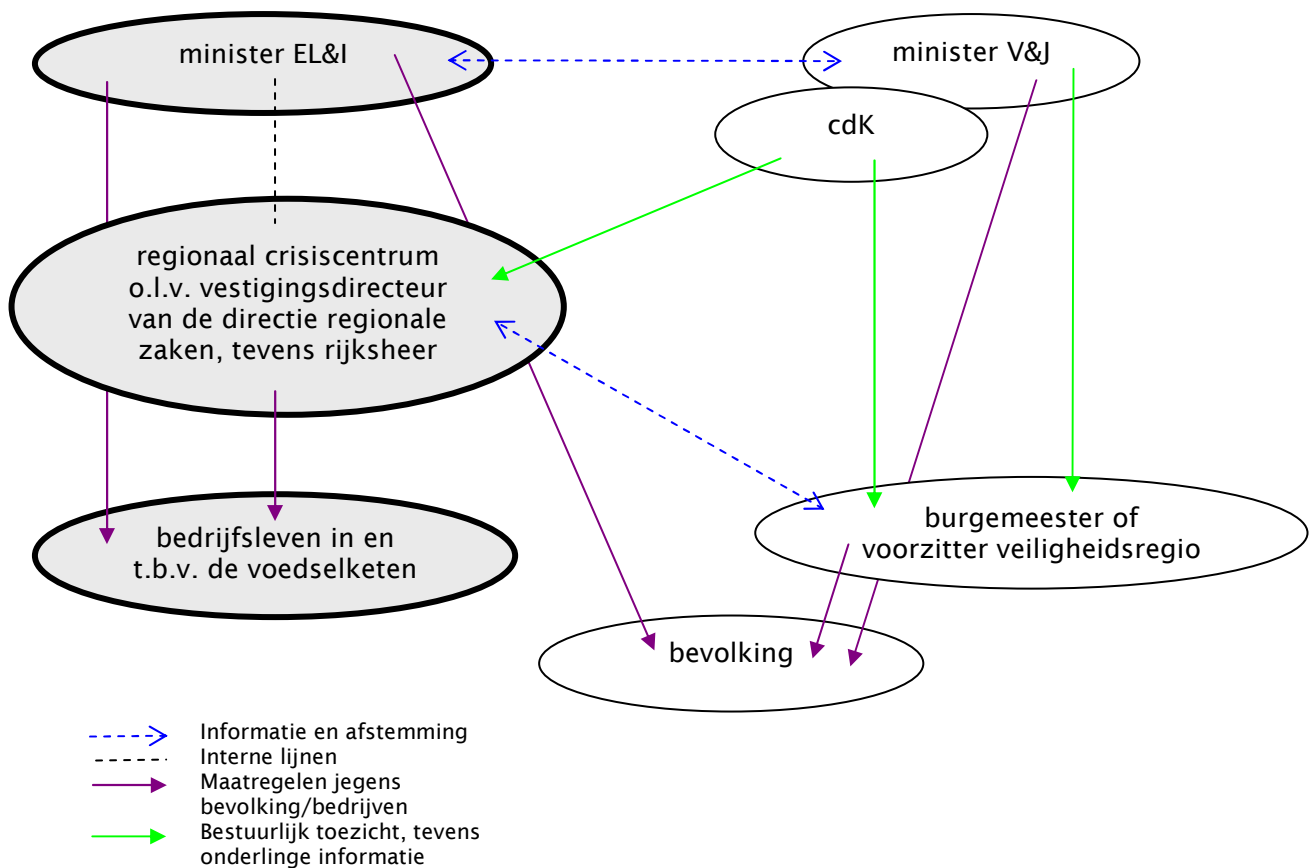
Relatie met regionaal beleidsteam en commissaris van de Koningin

- De directeur van een vestiging van directie Regionale zaken is tevens rijksheer voor EL&I ('voedselcommissaris'): hij vertegenwoordigt de minister in een regionaal beleidsteam.
- Voor de relatie rijksheer EL&I - commissaris van de Koningin, zie *bestuurlijke netwerkkaart rampenbestrijding algemeen & handhaving openbare orde*.
- Indien een burgemeester of voorzitter veiligheidsregio een maatregel of het optreden van de rijksheer EL&I onverantwoord acht, kan hij:
  - op grond van zijn eigen noodbevoegdheden binnen het domein van openbare orde en

- veiligheid een bevel geven of
- voorschriften uitvaardigen en daarbij binnen dat kader de rijksheer EL&I dwingend bijsturen
- aan de commissaris verzoeken te interveniëren. De commissaris kan een aanwijzing geven inzake samenwerking of - voor wat betreft de maatregelen zelf - overleg voeren met de rijksheer van EL&I of 'bovenlangs' verzoeken jegens de rijksheer van EL&I dwingend op te treden.
- Vice versa, als de rijksheer EL&I een maatregel van een burgemeester of voorzitter van een veiligheidsregio onverantwoord acht, kan hij verzoeken dat de commissaris ingrijpt. De minister van EL&I kan aan de minister van V&J verzoeken in te grijpen.

Functionele keten voedselvoorziening (nationaal)

algemene keten

Bijlage 13: bestuurlijke aandachtspunten voedsel

bestuurlijke maatregelen	• Bewaak bij de uitvoering van maatregelen van het centrale gezag ten aanzien van voedselvoorziening de voorziening aan kwetsbare groepen. • Waar nodig treffen openbaar bestuur en Openbaar Ministerie maatregelen ter beveiliging van het rantsoeneringssysteem en van (bevoorrading van) winkels en ter handhaving van de openbare orde. • In geval van een milieu-incident dat gevolgen kan hebben voor de voedselketen informeer onmiddellijk de rijksheren van EL&I (vestigingsdirecteur Regionale zaken voor landbouw) en van I&M (regionale VROM inspecteur).
zichtbaarheid bestuur, media en informatievoorziening	• Bij schaarste, bij eventuele slachtoffers als gevolg van onveilig voedsel en bij een milieu-incident met (mogelijke) gevolgen voor de voedselketen stem af met de rijksheren van EL&I en van I&M over wie wat zegt. • Ook indien op nationaal niveau maatregelen worden getroffen (zoals bij schaarste) zullen gemeenten en regio's de bevolking informeren over decentrale uitvoering.
coördinatie	• Burgemeester / voorzitter veiligheidsregio: draag zorg voor coördinatie met de rijksheren van EL&I en van I&M (en zo nodig van VWS). • Een burgemeester of voorzitter veiligheidsregio kan te maken krijgen met maatregelen van de minister van EL&I jegens burgers ten aanzien van voedselvoorziening en daarnaast met de ministers van VWS, I&M en EL&I in geval van een milieu-incident dat gevolgen heeft voor de voedselketen. • Is de commissaris van de Koningin geïnformeerd over ontwikkelingen? Is de rechtstreekse lijn van commissaris met burgemeester / voorzitter en minister beschikbaar?

Versie: 2011-1

Uitgave: Provincies Noord-Holland en Flevoland

Auteur: Ernst Brainich

Contact: Tel.: (023) 514 47 25

E-mailadres: kab@noord-holland.nl

Internetadres: www.noord-holland.nl